

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiectul de lege privind declararea și controlul averilor și conflictul de interese, precum și regimul incompatibilităților pentru persoanele care exercită funcții și demnități publice transpune angajamentul EUCP asumat de România în procesul de integrare europeană, obiectivul de combatere a corupției prin mijloace administrative fiind prevăzut de Strategia Națională Anticorupție pentru perioada 2005-2007 și de planul de acțiune pentru implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 231/2005.

Aplicarea prevederilor din numeroasele acte normative în domeniu a evidențiat necesitatea și oportunitatea reglementării într-un veritabil cod de integritate a celor trei instrumente administrative de prevenire și de luptă împotriva corupției instituționale, și anume, controlul declarării averilor, declararea și verificarea intereselor și a incompatibilităților în exercitarea demnității și a funcției publice.

Prezentul proiect de lege reglementează organizarea și funcționarea unei autorități independente și unice, cu personalitate juridică și activitate permanentă (Agenția Națională de Integritate) condusă de un președinte numit în funcție de Președintele României la propunerea Consiliului Național de Integritate, pentru un mandat de patru ani, în urma unui concurs. Personalul Agenției este format din funcționari publici și personal contractual, statutul și salarizarea acestuia constituind o garanție a competenței, transparenței și independenței în exercitarea funcției încredințate. De precizat că elaborarea unui sistem unitar și eficient de verificare în domeniul averilor și a conflictelor de interese, constituie o importantă recomandare a Grupului de state împotriva corupției din cadrul Consiliului Europei, GRECO (a doua rundă de evaluare, 2005).

Pentru evaluarea și eficientizarea activității Agenției, prezentul proiect de lege prevede efectuarea anuală a unui audit extern independent, finanțat din bugetul acesteia.

Ca o măsură de prevenire a corupției, proiectul de lege stabilește că Agenția elaborează studii, analize, statistici și evaluări în cele trei domenii de activitate, dezvoltând și relații de parteneriat cu demnitarii și funcționarii vizați de proiect, inclusiv prin acordarea de servicii de asistență. În plus, pentru a veni în sprijinul persoanelor care au obligația declarării averii și a conflictelor de interese și pentru a nu încălca rolul Agenției, proiectul prevede desemnarea unor persoane în cadrul tuturor autorităților, instituțiilor și societăților, acestea având atribuții de monitorizare și asistență în ceea ce privește

declarațiile prevăzute de lege.

În privința **declarării averilor**, prezentul proiect de lege stabilește mai clar categoriile de demnitari și funcționari care sunt obligate să depună declarații de avere (de exemplu, șefii serviciilor secrete), extinde sfera persoanelor care depun aceste declarații (de exemplu, membrii Consiliului Economic și Social, membrii Consiliului Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, membrii clerului, personalul din sistemul de stat de sănătate și de învățământ), precum și termenele de depunere și procedura de înregistrare și de publicare a acestora.

Depunerea de declarații de avere neadevărate constituie infracțiune, iar nedepunerea declarației de avere ori depunerea acesteia peste termen constituie contravenție și se sancționează cu amendă și declanșarea din oficiu a procedurii de control. Pentru a proteja demnitatea și funcționarii împotriva sesizărilor abuzive, proiectul sancționează cu amendă contravențională fapta persoanei care face declarații sau afirmații mincinoase privind caracterul ilicit sau nejustificat al averii unei persoane publice.

Pentru persoanele ale căror averi au fost constatate nejustificate, definitiv, proiectul de lege prevede sancționarea disciplinară, potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.

Persoanele eliberate din funcție sunt decăzute din dreptul de a mai exercita o demnitate sau o funcție publică pe o perioadă de trei ani după eliberarea sau revocarea din funcție, cu excepția aleșilor.

Dacă se constată date sau indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală, Agenția sesizează organul de urmărire penală, continuând verificarea în cauză.

În ceea ce privește **controlul conflictelor de interese**, sunt menținute dispozițiile privind definiția conflictului de interese, procedura de depunere a declarațiilor de interese, precum și obligațiile ce decurg pentru persoanele supuse dispozițiilor legale privind conflictele de interese din Constituția României, republicată, Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare, precum și din alte acte normative.

Depunerea de declarații de interese neadevărate constituie infracțiune, iar nedepunerea declarației de interese ori depunere acesteia peste termen constituie contravenție și se sancționează cu amendă și declanșarea din oficiu a procedurii de verificare. Pentru a proteja demnitatea și funcționarii împotriva sesizărilor abuzive, proiectul sancționează cu amendă contravențională fapta persoanei care face declarații sau afirmații mincinoase privind conflictul de interese al unei persoane publice.

Dacă în urma procedurii de verificare, inspectorul financiar constată conflictul de interese, decizia definitivă se trimite autorității competente pentru sancționarea disciplinară.

Persoanele eliberate din funcție sunt decăzute din dreptul de a mai exercita o

demnitate sau o funcție publică pe o perioadă de trei ani după eliberarea sau revocarea din funcție, cu excepția aleșilor.

Dacă se constată date sau indicii privind săvârșirea infracțiunii de conflict de interese, prevăzută de codul penal, Agenția sesizează organul de urmărire penală, fără a mai proceda la verificarea în cauză. Dacă se constată date sau indicii privind săvârșirea altor fapte prevăzute de legea penală, Agenția sesizează organul de urmărire penală, continuând verificarea în cauză.

Actele juridice încheiate în conflict de interese, dovedit, sunt lovite de nulitate absolută, fiind prevăzută și restituirea tuturor beneficiilor materiale obținute și repunerea în situația anterioară.

În privința **incompatibilităților**, proiectul de lege păstrează incompatibilitățile din Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, adăugând la acestea incompatibilitatea calității de parlamentar sau de membru al Guvernului cu cea de avocat, notar public, mediator și executor judecătoresc. Extinderea sferei incompatibilităților reprezintă o garanție a transparenței în exercitarea funcției publice, constituind și o recomandare a GRECO (a doua rundă de evaluare, 2005).

În aceeași ordine de idei, prezentul proiect de lege permite demnitarilor exercitarea de activități în domeniul didactic, cu excepția funcțiilor de conducere și administrare.

Prezentul proiect de lege prevede verificarea incompatibilităților, fiind prevăzută cercetarea disciplinară care se efectuează de organul cu atribuții constituționale (de exemplu pentru judecători și procurori) sau, după caz, eliberarea din funcție, potrivit legii (de exemplu, pentru membrii Curții de Conturi și pentru funcționarii publici).

Dispozițiile de procedură reglementează, în principal:

- declanșarea procedurii de control sau verificare la sesizarea oricărei persoane, inclusiv a avertizorilor de integritate, sau din oficiu;
- actele și lucrările care pot fi efectuate în cadrul controlului sau a verificării, cum ar fi audierea, efectuarea de expertize, modalitatea și criteriile de repartizare a lucrărilor;
- sancțiunile care pot fi dispuse (amendarea funcționarului care nu publică declarațiile de avere și de interese, amendarea conducătorilor instituțiilor care nu comunică inspectorului financiar datele și înscrisurile solicitate);
- soluțiile legale care pot fi dispuse: clasarea lucrării, sesizarea instanței sau a organului de urmărire penală, ori a instituției din care face parte persoana cercetată, în vederea cercetării disciplinare sau a aplicării sancțiunii prevăzută de lege.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM – MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU